

familjupolitikkur í DANMARK, NOREG SVØRÍKI og FINLANDI

Framhald

Svensk einkjutrygging

Sum einasta av Norðanlondunum hevur Svøríki eina einkjutrygging sum ein part av fólkatryggingini. Í 1949 varð goldin trygging til 4,9 pst. av øllum einkjum í landinum. Hægsta tryggingargjald 1610 kr. + 250 kr. uppá hvørt barn og eitt minsta gjald uppá 630 kr. + 250 kr. uppá hvørt barn. Trygging varð goldin til einkjur, ið giftar hövdu verið í 5 ár og sum vóru 55 ár, tá ið maðurin doyði.

Í Danmark verður einans goldið til einkjur við börnum — hægst 504 kr. og lægst 372 kr. uppá hvørt barnið — hetta vóru gjöldini í 1949.

Í Danmark er barnastudningurin lægstur

Eitt virilit : »Almennur studingur til móður og börn« vísir, at tað í Finlandi og Svøríki í 1949 varð studningur goldin til øll börn undir 16 ár og í Noreg til umleið helvtina av börnunum.

Í Finlandi var miðalstudningurin uppá barnið 7200 mark (umleið 220 kr.), Noreg 180 kr. og í Svøríki 260 kr. Í Danmark kom barnastudningurin fyrst í 1950 og varð goldið til 97 pst. av øllum börnum undir 16 ár. — Miðalgjaldið var 92 kr. uppá barnið.

Í Danmark varð goldið í miðal 23 kr. til 80 pst. av øllum barsilskonum, Noreg 205 kr. til 33 pst. av barsilskonum og Svøríki 216 kr. til 92,9 pst. av barsilskonum.

Rætturin at draga eina ávísu peningangjöld frá, tá ið skattað verður, finst bert í Danmark og Noreg, og um hetta verður lagt aftur at barnastudninginum, vísir tað seg, at ein familja við 3 börnum og einari inntøku uppá 2000 kr. (í Keypmannahavn), fær í alt 429 kr. í mun til hjún við ongum börnum og í Oslo 488 kr. Ein familja við 3 börnum og einari inntøku uppá 10.000 kr. fær í Keypmannahavn 808 kr. og í Oslo 1179 um vóru tað í 1949 í Danmark kr.

Flestir barnastovnar í Danmark.

Í alment stuðlaðum vöggustov 2674 börn, Finlandi 2100, Noreg 170 og Svøríki 1500. Í barnagörðum í Danmark vóru 18.900 börn, Finlandi 11.000, Noreg 5100, og Svøríki 25.000. Í frítíðarheimum í Danmark vóru 5600 börn, Finlandi 610, Noreg 12.000 og Svøríki 2334 börn í aldrinum 7—14 ár.

Í Danmark finga 23 pst. av börnum ókeypis kost í skúlanum, Finlandi 77 pst., Noreg 11 pst. og Svøríki 53 pst. Men hetta talið er munandi minkað í Danmark nú av tí, at ókeypiskostskipanin er nógv skerd.

Í Danmark vóru í 1949 6,3 húsmöðraavloysarar uppá hvørjar 10 tús. íbúgvar, Noreg 2,9 og Svøríki 3,7.

Í Noreg vóru gjörðar frítíðarútfærðir fyri 1300 húsmöður, í Svøríki 35.000.

Endaliga kann nevast, at í Finlandi og Svøríki vórðu latin búsetingarlán, ávíkavist 6000 og 9900 lán í 1949. Miðalstóddin á hesum lánunum var ávíkavist 780 kr. og 1596 kr.

LÆKNAMÁLID

RÆTTLEIÐING FRÁ P. M. DAM

Henda rættleiðingin skuldi verið komin í seinasta blað, men var okkum so seint í hendi at hon mátti stöðga til í dag.

Um maður ella menn hava gjørt gjørt so illa gerð, sum gjörd varð móti Norðoyar læknadömi á Føroya lögtingi, verður gerðin so sanniliga ikki betri, um teir leggast at kasta við runublókum sum nú gera móti mær, ið royndi at »Dagblaðið« og »14. september« halda ta stöðu mína og tey lyfti, eg hevði givið undir viðgerðini av læknamálinum.

Allir Norðoyingar vita, at landsstýrið, sjúkrastýrið og flokksformenninir hövdu lovað Norðoyingum,

at broyta læknaskipanina fyri Norðoyar læknadömi soleiðis, at sjúkrastýrið ikki skuldi nýtast at hava sjúkrakassapraksis,

at henda broyting einans hevði ta grund undir sær, at tá skuldi bera til at seta Halvorsen lækna sum sjúkrastýrið í Klaksvík, uttan at hann skuldi noyðast at vera limur í læknafelaginum, ið hevði tikið ta stöðu, at tað undir ongum umstøðum vildi lova honum at vera limur felagsins,

at sjúkrastýrið skuldi verða valt soleiðis, at í tí skuldu koma at sita 3 av lögtinginum valdir Norðoyingar,

at henda seinasta broyting skuldi verða tryggjanin fyri, at tað kom at verða Halvorsen lækni, ið kom á Klaksvíkar sjúkrastýri.

Hetta uppskotið var ikki bara

ÍSLANDSTROLARAR Í GRÖNLANDI

8 Íslandstrolarar hava veitt í Grönlandi í summar. Fiskurin hevur verið saltaður og landaður í Íslandi. Hvør veiðuferð hevur tikið 40 til 50 dagar. Í hálvum august var ísfiskamarknaðurin í Týskalandi opnaður. Flestu trolararnir eru nú á ísfiskaveiðu og nú í september verða fyrstu farmarnir landaðir á týska marknaðinum. Seinasti saltfiskatrolarin kemur heim úr Grönlandi um mánaðaskiftið sept.-oktbr.

Brennivínssølan mátti læsast

Stíðt í august mánaði lá eitt ótal av sildaskipum á Seyðisfirði í Íslandi. 1400—1600 sjómenn vóru dagliga í landi. Óskilið var ræðuligt. Drykkjuskapurin av tí mesta og bardagarnir av tí versta. At enda var brotið inn í kirkjuna; eina kristusmynd, silvurkannur, bikör, ljósastakar o. m. a. var kollvelt og sorlað. At enda var slíkt óskil, at einastu ráð vóru at læsa brennivínshandilin.

OLIVUR GAARD

Fríggjadagin í seinasti viku andaðist Olivur Gaard í Sunnbæ.

Við honum hevur Sunnbæ og Føroyar mist ein av raskastu monnum. Olivur var borin til eitt lítið festi. Men hann var fiskimaður alla ævi sína. Festið hevði hann latið til systursonin.

Tað er ikki nógv sagt, at tað skuldi vera avreksmaður, ið kundi meta seg javnan við Olivur annaðhvørt tað var til bakka, á sjónum ella til vanligt arbeiði á landi.

Hann hoyrði til teir góðu froynganar, ið ikki vilja, at nakar skal kunna siga um teir, at teir ikki gjördu skyldu sína og nakað afturat. Tað verk og tey arbeiði, ið vóru latin honum uppá hendi, vórðu altíð röktað til lítar. Tey vóru í bestu hondum.

Olivur Gaard hevði samkenslu fyri teim veiku í samfelaginum. Javnaðarmaður var við liv og sál, jarðarflokksins kandidatur fyri Sunnbæ á lögtingslistanum. Hann var ikki mangorðmaður. Men kom tað til umrøðu, hvørja politisku leið, ið fóringar áttu at ganga, var aldri tógn á honum — og hann hevði politiskt skil. »Einum arbeiðsmanni og fiskimanni sum mær og likum skuldi ikki verið ivi um, hvar ið vit politiskt hoyra heima. Socialisman er smámannsins sanna og einasta politiska verja« plagdi hann at taka upp aftur aftur og aftur. Og honum stóð ongantíð í botni, tá ið talan var um at greiða frá teimum ymsu socialistisku stríðsmálum javnaðarflokksins.

Olivur var góður javnaðarmaður, góður fóringur, men fyrst og fremst góður Sunnbæingur.

Tað er beinavegin hugnaligt at minnast, hvussu ágritin hann var fyri øllum málum, sum viðvíkti heimbygd síni. Vegamálið og lendingarmálið vóru honum hjartamál fram um øll mál, tí fátt pláss í Føroyum trondgi meiri til vegsamband og til at fáa lendingarviðurskiftini bœtt enn brimplássid Sunnbæ, ið tá ið viðrar er eitt av bestu fiskiplássum í Føroyum. Og tað er eingin loyna, at Olivur eigur ikki minstu æruna fyri tað, ið vundið er vegi og lending viðvíkjandi í Sunnbæ. Tessverri upplívd hann ikki, at lendingin varð fullfíggað sum ætlað — tað harmaði hann, at klötur kom í hetta arbeiði.

Sunnbæ takkar sínum gæva syni. Vinir og partamenn hansara vilja altíð við tókk goyma hansara minni og æra tað.

Hann varð ikki gamal, 10 októbir vildi hann verið 62 ár.

Eftiri situr konan Elsba Maria sjúk. Vit veita henni okkara samkenslu.

Tókk fyri starv títt. Okkara góði vinur og partamaður.

P. M. Dam

Long var burturi — ella onkrum øðrum.